

Vigyázzatok!

Időpont: Szentháromság ünnepe utáni 9. vasárnap – 1954. augusztus 15.

Alapige: Zsid 3,12–14

„Vigyázzatok, atyámfiai, hogy valaha ne legyen bármelyikőtöknek hitetlen, gonosz szíve, hogy az élő Istentől elszakadjon; hanem intsétek egymást minden napon, míg tart a ma, hogy egyikőtök se keményíttessék meg a bűnnek csalárdsága által: mert részeseivé lettünk Krisztusnak, ha ugyan az elkezdett bizodalmat mindvégig erősen megtartjuk.”

Vigyázz! Ezzel a felszólítással kezdődik a mai szentlecke. Milyen sokféleképpen lehet ezt a szót kiejteni! Lehet ez a szó a hatalom szava. Ilyenkor úgy hangzik, mint valami katonai vezényszó, melytől feszesre merevül az arcvonala, hogy így adja meg a hatalomnak kijáró tiszteletet. Vagy úgy hangzik, mint a fenyegetés szava, melytől megtorpan az ellenálló erő, s cselekvésbe kényszerül a vonakodó engedelmesség. Lehet ez a szó a bölcsesség szava. Ilyenkor úgy hangzik, mint a magasabb rendű tapasztalat oktató szava, mely a tapasztalatlan akarja megóvni attól, hogy előre nem látott veszedelmeknek hálójába kerüljön. Lehet ez a szó a mentő szeretet sikoltása: Vigyázz! Amikor a veszély nem csupán elméleti lehetőség, hanem fenyegető pillanat már, akkor nem az akarat parancsszava vagy a bölcsesség józan, tárgyilagos oktatása ez a szó, hanem a szív mélyéről hirtelen feltörő, menteni akaró sikoltás, mely fel akarja hívni a veszélyben forgó figyelmét arra a veszedelemre, amelyben forog, de amelyet ő maga még nem lát, ellenben a sikoltó annál jobban. Ezzel akarja rábírní azt, akit szeret, a menekülés utolsó pillanatának kihasználására. Így szól hozzánk, ilyen mentő szeretettel, ilyen sürgetéssel, ilyen cselekvésre indító szándékkal a mai szentlecke.

Vigyázni ott kell, ahol veszély van, s ahol nagy dolgok forognak kockán. Mi az a veszély, amiben mi forgunk, mi az a kockázat, amely észrevétlenül fenyeget minket, s amelytől az ige meg akar menteni minket? A kárhozat. Az élet nagyon veszélyes, mert kárhozatkockázattal jár. Aki nem él, nem kárhozhatik el, de aki él, az mind abban a kockázatban él, hogy elkárhozhatik. A szentíró tudja, hogy mi a kárhozat, ezért kiált, sikolt a gyanútlanul járó-kelő ember felé: Vigyázz! A kárhozat közeledik feléd!

Nézzük közelebbről, mire kell vigyáznunk!

1. Vigyázz a szívedre!

Így kezdődik a szentlecke: „Vigyázzatok, atyámfiai, hogy valaha ne legyen bármelyikőtöknek hitetlen, gonosz szíve, hogy az élő Istentől elszakadjon...” A szentíró nagyon jól tudja, hogy van az embernek külső ellensége is, az ördög és a világ, de mégis úgy látja, hogy a külső ellenségnél veszélyesebb a belső. Mikor egy várat ostromol az ellenséges haderő, komolyan kell venni a külső ellenséget, aki be akar kerülni a várba, de még komolyabban kell venni a belső ellenséget, az árulót, aki bent van, s a külső ellenség kezére akarja játszani az erődítményt. A nagy életharcban ilyen elpártolt, az ellenség pártjára állt áruló a mi szívünk. Azt mondja róla a mai ige: hitetlen, gonosz, Istentől elpártolt. A következő versben még azt is mondja róla, hogy hiszékeny, akit be tud csapni a csalárd bűn. Az árulónak mindig sokat ígérnek. A bűn is sokat ígér, de olyan csalárd, hogy mindig becsap. Mást ígér, mást ad. Jót ígér, és gonosszal fizet, de az emberi szív mégis jobban hisz a hazugság fejedelmének, mint a mennyei Atyának.

Jézus is ilyennek ismerte meg az emberi szívet. Mk 7,21–23-ban ezt mondja: „Onnan belülről, az emberek szívéből származnak a gonosz gondolatok, házasságtörések, paráznaságok, gyilkosságok, lopások, telhetetlenségek, gonoszságok, álnokság, szemérmertlenség, gonosz szem, káromlás, kevélység, bolondság. Mind ezek a gonoszságok belülről jönnek ki és megfertőztetik az embert.” Csoda-e, ha Jeremiás is ilyen keserűen nyilatkozik róla: „Csalárdabb a szív mindennél, és gonosz az; kicsoda ismerhetné azt?” (Jer 17,9) A szív tehát ragadozó vadállatsereglet. Zár alatt kell tartani. Aki könnyelműen nyitva hagyja, arra rátörnek az elszabadult szörnyetegek, s leteperik.

De talán a keresztyén ember szíve mégsem ilyen?! Figyelj fel az igében erre a szóra: atyámfiai! Atyafiaknak, lelki testvéreknek írja az író ezt a figyelmeztetést: Vigyázz a szívedre! A mi szívünk is ilyen tehát. Aki ezt nem veszi komolyan, az nemcsak visszaeshet rég elhagyott bűnökbe, hanem még új bukások is meglephetik őt, bűnök, amelyekre képtelennek tartotta magát. Szívünk minden bűnre képes, ezért vigyázz a szívedre!

2. *Vigyázz a testvéredre!* Ez az ige további figyelmeztetése. Így folytatódik ugyanis a szentlecke: „...hanem intsétek egymást minden napon, (...) hogy egyikőtök se keményítettessék meg a bűnnek csalárdsága által...” Érdekes, hogy ebben a versben mily sokféleképpen fordítják az int szó gazdag tartalmú üzenetét: Tartsátok nyitva a szemeteket a másik fölött, tartsátok szemmel a másikat, intsétek, lelkesítsétek! Mondjátok egymásnak: Kitartás! Miért van erre szükség? Nem elég mindenkinek a maga baja, miért kell még magára venni a másét is? Azért, mert a harcfrontban senki sem él önmagának, senki sem hal önmagának. Sorsközösségben vagyunk. Minden ellenséggel, akit a mellettem levő bajtársam leterít, az én ellenségem ereje is csökken. Minden bajtárssal, aki mellettem kidől, az én veszedelmemnek kockázata is nő.

A testvéremre való vigyázás szolgálata intó, tehát felvilágosító, kijózanító szolgálat. Erre azért van szükség, mert a bűn csalárd, a szív pedig hiszékeny, a kísértésben tehát bódult, mámoros állapotban van az ember. A mámoros embernél kikapcsolódik az értelem, s elernyed az ellenálló akarat. Megszűnnek a gátlások. Ezért van szükség arra, hogy valaki, aki nem mámoros, aki nincs benne a bódult állapotban, segítségére siessen a mámorosnak. Részeg emberen csak józan tud segíteni, különben mindketten elesnek. Igaz ugyan, hogy a Szentlélek a maga emlékeztető munkájával mindent elkövet, hogy a kísértés mámorában levő embert megmentse, de tudjuk magunkról, hogy ilyenkor mily érzéketlenek vagyunk a csendes benső hang iránt. Olyan valakire van szükségünk, aki hallhatóan szól hozzánk, aki megfogja a kezünket, s kivezet a kocsmagózból a friss levegőre. Az ige külön a lelkünkre köti, hogy egymást kell intenünk, tehát nemcsak nekem mást, hanem másnak is engem. Mindegyikünknek szüksége van a testvér gondos szemére és intó szavára. Csak ne felejtjük el, hogy a mentő szeretet intése nem fölényeskedés, dorongoló bíráló, keményszavú ítélkezés, szidalom, hanem a testvér mentő szeretete!

3. *Vigyázz a mára!* Ez az ige harmadik üzenete. Az előbb felolvasott versben kétszer is szó van a máról, mikor így szól: „...intsétek egymást minden napon, míg tart a ma...” A testvéri vigyázás szolgálata tehát mindennapi, így is lehetne mondani: minden napon aznapi, azaz mai feladat. Nem lehet halogatni. Ha egy vak ember halad át az úttesten, s nem látja azt, amit én látok, hogy egy fogat száguld épp feléje megvadult lovakkal, akkor nincs idő latolgatásra, oda kell rohannom, rá kell kiáltanom, s meg kell ragadnom a karját, hogy kitépjem a fenyegető veszedelemből. Másnap, óh, dehogymásnap, egy pillanat múlva már hiába volna minden. Az elgázolt véres tetem felett hiába sírnám a részvét könnyeit. Fokozott mértékben áll ez a lelki veszedelemre. Az ördög ugyanis mindig halogatásra biztat: Holnap is ráérsz megtérni... s ez a meghamisított evangélium sokkal kedvesebb az emberi fülnek, mint az igazi evangélium: „Ma, ha az ő szavát halljátok, meg ne keményítsétek a ti szíveiteket...” (15. v.)

A „ma” elmulasztása végzetes következményekkel jár. Rámegy a kegyelmi idő. „Míg tart a ma”, mondja az ige, tehát a kegyelem, a megmenekülés lehetősége nem állandó. Isten hosszútűrésének is van határa. Mentő szeretettel keres, sokáig, hűségesen, de a következetesen ellenálló vagy örökké halogató felett egyszer elhangzik az utolsó szó: „...hányszor akartam egybegyűjteni a te fiaidat, (...) és te nem akartad. Ímé, pusztán hagyaték néktek a ti házatok.” (Mt 23,37–38)

A „ma” elmulasztása a szív megkeményedésével jár. Erre is figyelmeztet az ige. A megkeményedett szív megtéríthetetlen szív. A megtérés lehetőségének minden visszautasítása a következő alkalom felhasználását nehezíti meg, s végül egészen lehetetlenné teszi. Halogatóssal mered-e vállalni ezt a kockázatot?

4. *Vigyázz Krisztusra!* Ez az ige utolsó üzenete, mikor így szól: „...részeséivé lettünk Krisztusnak, ha ugyan az elkezdett bizodalmat mindvégig erősen megtartjuk.” Vigyázz Krisztusra! Kicsit furcsán hangzik ez. Miért kellene Krisztusra embernek vigyázni? Nem szorul ő emberi segítségre. Személyemmel kapcsolatban is furcsán hangzik, hiszen Krisztus vigyáz reám, s nem én őreám. Ez mind igaz, de mégis vigyáznom kell Krisztusra, mert Krisztus elveszíthető. Krisztus és a hívő közössége ugyanis sem létrejöttében, sem fennmaradásában nem kényszerközösség, hanem önkéntes közösség. Krisztus mindenkit hív, mindenkit örömmel fogad, de senkit sem kényszerít a vele való közösségre. Ő nem hagy el minket, de mi elhagyhatjuk őt, s erre sok minden kísért. Ezért van azután az, hogy sokan kezdenek új életet Krisztussal, de nem tartanak ki mindvégig, elveszítik közösségüket vele, s közösségre lépnek a Sátánnal. Természetes, hogy nem is lehetnek azután részestársai Krisztusnak sem itt a győzelemben, sem ott a dicsőségben. Csak az lesz részes, aki mindvégig kitart. Ez nem könnyű. Az ige szerint erősen kell tartani Krisztust. Ami azonban nehéz, az még nem lehetetlen.

Örökké vigyázni, sohasem pihenni nem könnyű, de aki mindvégig vigyáz, az elérkezik egyszer Isten nyugodalmába. Ámen.